

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 4 juli 2001 (05.07)
(OR. fr)**

10521/01

**VISA 90
COMIX 499**

INGEKOMEN DOCUMENT

van: de heer Bernhard ZEPTER, adjunct-secretaris-generaal van de Europese
Commissie
ingekomen: 2 juli 2001
aan: de heer Javier SOLANA, secretaris-generaal/hoge vertegenwoordiger
Betreft: Verslag van de Commissie aan de Raad over de vrijstelling van de visumplicht
voor Roemeense burgers

Hierbij gaat voor de delegaties Commissiedocument - COM(2001) 361 def.

Bijlage: COM(2001) 361 def.

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 29.06.2001
COM(2001) 361 definitief

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

VRIJSTELLING VAN DE VISUMPLICHT VOOR ROEMEENSE BURGERS

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

VRIJSTELLING VAN DE VISUMPLICHT VOOR ROEMEENSE BURGERS

INLEIDING

Op 15 maart 2001 hechtte de Raad zijn goedkeuring aan een verordening tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derde landen waarvan de onderdanen van die plicht zijn vrijgesteld (Verordening (EG) nr. 539/2001 van de Raad van 15 maart 2001, PB L 81 van 21.3.2001, blz. 1). Overeenkomstig artikel 8, lid 2, van de verordening is Roemenië op de lijst geplaatst van landen waarvan de onderdanen vrijgesteld zijn van de visumplicht. Deze vrijstelling zal echter eerst in werking treden wanneer de Raad daartoe in een later stadium heeft besloten op basis van een verslag van de Commissie.

De Raad heeft de Commissie verzocht dit verslag uiterlijk op 30 juni 2001 in te dienen en daarin aan te geven welke verbintenissen Roemenië bereid is aan te gaan op het gebied van illegale immigratie en illegaal verblijf en op dat van de repatriëring van uit Roemenië afkomstige personen die illegaal in lidstaten van de Europese Unie verblijven. Dit verslag dient te worden vergezeld van eventuele praktische aanbevelingen.

Om zo spoedig mogelijk een standpunt te kunnen bepalen ten aanzien van de verbintenissen van de Roemeense regering heeft de Raad de Commissie verzocht vóór 30 januari 2001 een eerste verslag in te dienen. Dit verslag werd bij de Raad ingediend in de vorm van een mededeling (COM(2001)61 def.). Het was met name gebaseerd op informatie die de Roemeense autoriteiten op 15 januari 2001 hebben verstrekt in antwoord op een verzoek van de Commissie van 18 december 2000.

De Roemeense regering heeft op 7 mei 2001 aan de Commissie een bijdrage voorgelegd waarin de belangrijkste doelstellingen werden uiteengezet van een strategie om de verschillende (wettelijke, administratieve en praktische) zwakke punten te behandelen die, als relevant voor de vrijstelling van de visumplicht zijn aangemerkt. Deze bijdrage omvat een "visumactieplan" om Roemenië een aantal richtsnoeren te geven in verband met de tenuitvoerlegging van de verschillende acties die noodzakelijk zijn om de in de strategie vastgestelde doelstellingen te verwezenlijken. De Commissie houdt alle van Roemenië ontvangen documentatie ter beschikking van de lidstaten.

Het doel van het onderhavige verslag van de Commissie is een overzicht te geven van de tot dusver door Roemenië bereikte resultaten en aangegane verbintenissen. Bij de beoordeling van de verwezenlijkingen en van de betrouwbaarheid van de verbintenissen is het belangrijkste criterium de relevantie van de maatregelen die speciaal werden getroffen met het oog op de vrijstelling van de visumplicht voor Roemeense burgers bij hun binnenkomst in de lidstaten van de EU. Op die manier kan verwarring worden vermeden wat betreft het toepassingsgebied en het doel van de screening procedures, de evaluatiemissies en de actieplannen die voor Roemenië als kandidaat-lidstaat in het kader van de pretoetreding van belang zijn. In de conclusie van deze evaluatie worden tevens de door de Raad aan de Commissie gevraagde aanbevelingen vermeld.

In artikel 8, lid 2, van Verordening (EG) nr. 539/2001 zijn de sleutelementen voor vrijstelling van de visumplicht duidelijk uiteengezet. Een positief besluit voor Roemenië

hangt hoofdzakelijk af van de verbintenissen die het land bereid is aan te gaan op het gebied van de clandestiene immigratie en de repatriëring van illegaal in de lidstaten verblijvende Roemeense onderdanen.

Deze sleutelementen worden in dit verslag behandeld. Wat illegale immigratie betreft, dient een onderscheid te worden gemaakt tussen maatregelen ter voorkoming van illegale immigratie van onderdanen van derde landen via Roemenië en maatregelen ter beperking van illegale immigratie van Roemeense onderdanen naar de lidstaten.

1. ROEMENIË ALS TRANSITOLAND VOOR ONDERDANEN VAN DERDE LANDEN

1.1. De door de Roemeense autoriteiten bij binnenkomst, doorreis en vertrek verrichte grenscontroles

1.1.1. Wettelijke bepalingen

Twee spoedbesluiten (d.w.z. regeringsbesluiten die de kracht van wet hebben), het eerste betreffende de Roemeense staatsgrens en het tweede betreffende de regeling inzake de grenspolitie, bevinden zich in de laatste fase van de goedkeuringsprocedure. Het eerste besluit bevat algemene bepalingen inzake het beheer van de staatsgrenzen en is erop gericht de Roemeense wetgeving op het gebied van grenscontroles af te stemmen op soortgelijke voorschriften in de lidstaten. Het besluit betreffende de grenspolitie voorziet in een nieuwe organisatorische structuur en bevat bepalingen inzake de bevoegdheid van de grenspolitie en het kader voor samenwerking met andere instellingen.

Roemenië heeft met verschillende aangrenzende landen een reeks bilaterale overeenkomsten gesloten op het gebied van samenwerking en wederzijdse bijstand tussen de grenspolitie en op dat van de bestrijding van georganiseerde misdaad, corruptie, illegale drugshandel en mensenhandel¹.

1.1.2. Institutionele versterking, technische uitrusting en investeringsprogramma's

Het is de grenspolitie die in de eerste plaats verantwoordelijk is voor het grensbeheer. Deze structuur ressorteert onder het Ministerie van Binnenlandse zaken. De totale personeelssterkte van de grenspolitie bedraagt op dit ogenblik 23.000 man, zowel vast personeel als dienstplichtigen. De thans aan de gang zijnde hervormingen voor de periode 2000-2004 zijn gericht op de reorganisatie en modernisering van de Roemeense grenspolitie. Deze hervorming bestaat uit verschillende elementen:

- a) De vereenvoudiging van de hiërarchische structuur (een regionaal niveau van de bevelsstructuur werd reeds afgeschaft en het aantal regionale directoraten werd beperkt tot een voor elke landsgrens en een voor de Zwarte Zee) en de herschikking van het personeel (20% van het personeel op de centrale niveaus

¹ Roemenië heeft sedert 1990 negen samenwerkingsovereenkomsten gesloten met Oekraïne, vier met Moldavië, acht met Bulgarije en acht met Hongarije. Tevens worden onderhandelingen gevoerd om de met alle hierboven genoemde landen en met de Federale Republiek Joegoslavië gesloten overeenkomsten te actualiseren en te ontwikkelen.

van de bevesstructuur is thans belast met operationele taken en 10% zal in de nabije toekomst worden overgeplaatst);

- b) De 'professionalisering' van de grenspolitie, d.w.z. de geleidelijke vervanging van de dienstplichtigen door vast aangesteld personeel, die in maart 2001 is begonnen en eind 2002 wordt afgerond. 2.151 vast aangestelde personen zullen worden ingezet voor bewakings- en controleactiviteiten aan de groene grens. Daarvan zijn reeds 700 personen aan de oostelijke en noordelijke grens gestationeerd.
- c) Nieuwe opleidingsmethoden voor het personeel van de grenspolitie. Er werden drie regionale opleidingscentra opgericht² door opleidingscentra voor dienstplichtigen om te vormen tot opleidingsinstellingen voor de vast aangestelde politieambtenaren. Voorts wordt in het kader van een door Phare gefinancierd jumelageproject met Spanje, waarvan de tenuitvoerlegging in 2001 is begonnen, steun verleend bij de ontwikkeling van een moderne opleidingsstrategie en de hervorming van de programma's van de opleidingscentra voor verschillende categorieën van de grenspolitie.

Op het gebied van de bestrijding van corruptie werden verschillende maatregelen genomen. Na de inwerkingtreding van de nieuwe wet inzake bestrijding van corruptie (mei 2000) werd bij het Ministerie van Binnenlandse zaken een gespecialiseerde eenheid, het Directoraat-generaal Interne bescherming opgericht. Deze nieuwe structuur is een van de resultaten van een onlangs voor het Ministerie van Binnenlandse zaken en voor de bij dat ministerie ondergebrachte organen ontwikkelde anti-corruptiestrategie. Een van de taken van deze nieuwe structuur is het uitvoeren van preventieve en ad hoc-controles bij alle diensten van de grenspolitie. Deze dienst, waarvan het personeel wordt geselecteerd op basis van beroepsintegriteit, verricht sedert januari 2001 controles op het niveau van het beheer en de algemene inspectie. In speciale gevallen werden ook controles en inspecties uitgevoerd op de lagere niveaus. Verdachte personen worden onmiddellijk geschorst en voor de rechtbank gedaagd. Een andere geplande maatregel is de invoering van prestatiepremies. Vanaf 1 januari 2001 tot 15 maart 2001 werden bij de grenspolitie 68 ambtenaren gestraft omdat zij hun taken niet correct hadden uitgevoerd, wegens corruptie of wegens inbreuk op het arbeidsreglement.

Wat de infrastructuur betreft, werd aan de Roemeense grenspolitie steeds meer financiële steun verleend uit de overheidsbegroting en de EU-programma's. Er werd prioriteit verleend aan de noordoostelijke grens met Moldavië en Zuid-Oekraïne die werd uitgerust met patrouille-auto's, patrouilleboten, weerbestendige uniformen, kogelvrije vesten, uitrusting voor nachtelijke patrouilles en communicatieapparatuur. Zes grensposten (Giurgiu, Petea, Albita, Bors, Nadlac, die allen gelegen zijn op de belangrijkste Europese vervoerscorridors, en de belangrijkste internationale luchthaven Otopeni) zijn uitgerust met videospectrale apparaten om vervalste reisdocumenten op te sporen.

Met het oog op een efficiëntere controle van reisdocumenten en visa werd tussen de algemene inspectie van de Grenspolitie en de nationale luchtvaartmaatschappij (TAROM) op 23.5.2001 een samenwerkingsprotocol ondertekend. In het kader van

² De drie centra zijn gelegen in Carei, Giurgiu en Sighet.

dit protocol worden door de grenspolitie speciale opleidingsprogramma's aangeboden om het luchtvaartpersoneel in staat te stellen valse of vervalste documenten op te sporen. Dit protocol geldt voor het personeel van TAROM op de luchthavens van Amman, Damascus, Istanbul, Cairo en Tripoli. Het personeel van de maatschappij controleert bij het instappen de geldigheid van de reisdocumenten van de passagiers zodat wordt voorkomen dat personen met valse of vervalste documenten Roemenië binnenkomen.

Ook worden met Duitse en Franse verbindingfunctionarissen in Roemenië gegevens uitgewisseld over criminele netwerken die in de Schengenlanden gestolen blanco paspoorten en visa verhandelen.

1.1.3. Statistieken en algemene tendensen

De grenzen van Roemenië zijn in totaal 3.146,7 kilometer lang, waarvan 1.074,5 km landgrenzen, 941,6 km riviergrenzen, 883,2 km watergrenzen en 147,4 km zee grenzen. Er zijn 10 internationale luchthavens, waarvan de Otopeni-luchthaven in Boekarest de belangrijkste is.

Roemenië is een transitoland voor illegale immigratie naar de lidstaten van de EU. In de periode 1998-2000 werd tegen 10.524 buitenlandse burgers een uitreisverbod uitgevaardigd. 2.333 van hen hadden de Europese Unie als bestemming. De meeste van hen waren afkomstig uit Afghanistan, Irak, Iran, Pakistan, Turkije en China en mochten hun de reis niet voorzetten wegens onregelmatigheden in reisdocumenten, het niet in acht nemen van de wettelijke bepalingen op douanegebied, of omdat zij valse of vervalste paspoorten of visa bij zich hadden. In de eerste drie maanden van 2001 werden 4.009 buitenlandse burgers in het land vastgehouden (in vergelijking met 3.145 in het eerste kwartaal van 2000).

Sedert 1998 wordt per jaar aan circa 40.000 vreemdelingen de toegang tot Roemenië ontzegd. Naar raming overschrijden nog eens 40.000 vreemdelingen de grens illegaal om de EU te bereiken. In het eerste kwartaal van 2001 werd aan 16.715 vreemdelingen de toegang tot Roemenië ontzegd (in vergelijking met 10.900 in het eerste kwartaal van 2000). Meestal komen zij het land via de grens met Moldavië binnen.

1.1.4. Verbintenissen

De ontwerpen voor spoedbesluiten betreffende de Roemeense staatsgrenzen en de organisatie en werking van de Roemeense grenspolitie zullen uiterlijk op 30 juni 2001 door de regering worden goedgekeurd. Tegen die datum zal de regering eveneens de methodologische normen voor de toepassing van bovengenoemde wetgeving goedkeuren.

Met de lidstaten van de EU (in een eerste fase met Oostenrijk, Frankrijk en Duitsland) zijn gesprekken over samenwerkingsovereenkomsten inzake grensbeheer gepland. Met verschillende naburige landen worden onderhandelingen gevoerd om de bestaande overeenkomsten te verbeteren.

Wat de hervorming van de grenspolitie betreft, werden reeds 3.063 agenten aangeworven om de dienstplichtigen te vervangen en de professionalisering zal tegen eind 2000 volledig afgerond zijn. Dit proces wordt voortgezet met de vervanging van

1.657 dienstplichtigen door 663 vast aangestelde politieagenten tegen juni 2001 en 1.686 dienstplichtigen door 674 politieagenten tegen 30 oktober 2001. In 2002 worden 5.000 dienstplichtigen door 2.000 politieagenten. In totaal worden 16.000 dienstplichtigen door 6.400 politieagenten vervangen.

Op 30 juni 2001 zal nog eens 10% van het administratieve personeel van de algemene inspectie van de Grenspolitie naar de operationele diensten worden overgeheveld.

Verwacht wordt dat de algemene inspectie van de Grenspolitie tegen 30 juni 2001, op basis van het programma ter voorkoming en bestrijding van corruptie van het Ministerie van Binnenlandse zaken, haar eigen permanent plan voor de bestrijding van de corruptie zal goedkeuren. Vóór eind 2001 zal bij de algemene inspectie van de Grenspolitie een groene lijn worden opengesteld waar oproepen zullen worden ontvangen van personen die problemen hebben bij het overschrijden van de grenzen.

Tegen 30 juni 2001 zal een verslag worden ingediend over de volledige opleidingsstrategie van de grenspolitie.

In samenwerking met andere organen die bevoegd zijn op het gebied van de grenzen, zal een strategie voor geïntegreerd grensbeheer worden uitgewerkt. Momenteel wordt een proefproject uitgevoerd en de strategie zal verder worden ontwikkeld in het kader van een door Phare gefinancierd jumelageproject dat in de periode oktober 2001-november 2002 ten uitvoer zal worden gelegd.

De Roemeense autoriteiten zullen dit jaar en in de loop van de volgende jaren constant extra financiële middelen ter beschikking stellen om de uitrusting van de grenspolitie te verbeteren en te moderniseren.

1.2. Visumbeleid

1.2.1. Wettelijke bepalingen

De lijst van landen waarvan de onderdanen een visum nodig hebben om Roemenië binnen te komen, omvat 156 landen terwijl 35 andere landen, waaronder de lidstaten van de EU, voorkomen op de lijst van landen waarvan de onderdanen van de visumplicht zijn vrijgesteld. Overeenkomstig de Roemeense wetgeving geldt een bijzonder restrictieve visumregeling voor de onderdanen van 86 landen met een sterke tendens tot migratie. Deze voorwaarden en criteria worden nader toegelicht in de methodologische normen voor de implementatie van de nieuwe Vluchtelingenwet nr. 123/2001 (*infra* § 1.4.1.) en in de gemeenschappelijke instructies waarover het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Ministerie van Binnenlandse zaken en het Ministerie van Landbouw op 30 april 2001 tot overeenstemming zijn gekomen. Voor 75 van deze landen moeten aanvragers van een Roemeens visum een gecertificeerde uitnodiging en een bankgarantie ter beschikking stellen van de Roemeense autoriteiten die dan worden gebruikt in geval van repatriëring. Burgers van Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Cuba, Georgië, Kazachstan, Kirgizstan, Mongolië, Turkmenistan, Tadzjikistan en Oezbekistan zijn verplicht een gecertificeerde uitnodiging over te leggen, maar hebben geen bankgarantie nodig.

Sedert april 1998 hebben burgers uit Afghanistan, Ethiopië, India, Ghana, Iran, Irak, Nigeria, Somalië, Sri Lanka, de Democratische Republiek Kongo, Pakistan en Bangladesh een luchthaventransitvisum nodig.

Zeven landen op de EU lijst van landen waarvan de onderdanen een visum nodig hebben³ – Rusland, Oekraïne, Moldavië, Bosnië en Herzegovina, de Federale Republiek Joegoslavië, FYROM en Turkije - komen momenteel voor op de Roemeense lijst van landen waarvan de onderdanen geen visum nodig hebben om Roemenië binnen te komen. Moldavische burgers kunnen thans met een gewone identiteitskaart Roemenië binnenkomen. Met ingang van 1 juli 2001 hebben zij hiervoor echter een paspoort nodig.

1.2.2. Institutionele versterking, technische uitrusting en investeringsprogramma's

Sedert 1 januari 2001 kunnen visa in het algemeen slechts bij Roemeense diplomatieke missies en consulaten in het buitenland worden verkregen. In uitzonderlijke gevallen is een visum verkrijgbaar aan de grensposten.

Diplomatieke missies en consulaten van Roemenië verstrekken alleen visa voor onderdanen van het accrediterende land en enkel na raadpleging van de lijst van personen die de toegang tot Roemenië is ontzegd. Deze lijst is beschikbaar bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Ministerie van Binnenlandse zaken en bij de grensposten.

Alle visumaanvragen worden door de diplomatieke missies en consulaten naar het nationaal visumcentrum gestuurd dat is opgericht bij het Directoraat Consulaire betrekkingen van het Ministerie van Buitenlandse zaken dat uiteindelijk beslist over de afgifte van een visum. Aanvragen van onderdanen van landen die een sterke tendens tot migratie vertonen, worden eveneens voor verdere controle doorgestuurd naar het Directoraat voor Migratie- en vreemdelingenangelegenheden van het Ministerie van Binnenlandse zaken.

Er wordt een project voorbereid voor de invoering van een geautomatiseerd systeem voor het online verwerken van visumaanvragen dat gedeeltelijk is gefinancierd in het kader van het grensprogramma Phare 2000. Hierdoor zullen de centrale overheidsdiensten met taken op visumgebied (Ministerie van Buitenlandse Zaken en Ministerie van Binnenlandse zaken) worden verbonden met de diplomatieke missies, consulaten en grensposten. De beginfase van dit project zal vier diplomatieke missies en consulaten in de EU-landen (Oostenrijk, Duitsland, Italië en Nederland) en zes missies in landen met een sterke tendens tot migratie (Pakistan, China, Jordanië, Irak, India en Oekraïne) omvatten.

1.2.3. Verbintenissen

Met ingang van 1 juli 2001 hebben de onderdanen van de Republiek Moldavië een paspoort nodig om Roemenië binnen te komen.

De Roemeense autoriteiten zullen bij de invoering van de visumplicht voor onderdanen van Bosnië en Herzegovina, de Federale Republiek Joegoslavië,

³ Zie Bijlage I bij Verordening (EG) nr. 539/2001 van de Raad.

FYROM en Turkije rekening houden met de ontwikkeling van de betrekkingen tussen de EU en die landen en zullen zonodig een visumplicht invoeren.

De onderhandelingen met de Russische Federatie en Oekraïne over overeenkomsten betreffende de invoering van de visumplicht voor onderdanen van deze beide staten in te voeren, zullen vóór eind 2001 worden afgerond. Indien binnen die termijn geen bilaterale overeenkomst kan worden gesloten zal Roemenië eenzijdig de visumplicht invoeren.

1.3. Roemeense reisdocumenten en identiteitskaarten

1.3.1. Wettelijke bepalingen

Op 19 april 2001 heeft de Roemeense regering Besluit nr. 460 goedgekeurd over de invoering van een nieuw soort paspoort dat beter beveiligd is dan de gangbare paspoorten. In dit besluit wordt het rechtskader voor de vervaardiging van het nieuwe model van het Roemeense paspoort vastgesteld. Overeenkomstig het besluit is het secretariaat van de regering via het Bureau voor protocolaire aangelegenheden met die taak belast. Dit overheidsorgaan heeft reeds op 30 mei 2001 de in het besluit van de regering vermelde internationale aanbestedingsprocedure ingeleid om een leverancier te selecteren die zal worden belast met:

- de vervaardiging en levering van een eerste reeks van één miljoen blanco paspoorten naar het nieuwe model;
- de levering van de nodige apparatuur voor de afgifte en het optisch lezen van het nieuwe soort paspoorten;
- de levering van printers voor paspoorten, technologieën, grondstoffen en ander materiaal dat noodzakelijk is voor de vervaardiging van het nieuwe soort paspoort wanneer de eerste reeks van één miljoen blanco documenten volledig zal opgebruikt zijn.

Momenteel zijn ongeveer 4 000 000 Roemeense toeristenpaspoorten in omloop die vijf jaar geldig zijn. Paspoorten zijn individueel, maar kinderen onder de 14 jaar worden gewoonlijk op het paspoort van hun ouders vermeld. De vervanging van de oude paspoorten door het nieuwe model zal naar verwachting in de tweede helft van 2001 beginnen. Overeenkomstig het bovengenoemde regeringsbesluit zal het nieuwe model in omloop worden gebracht nadat de bestaande, eerder kleine voorraad oude blanco paspoorten zal opgebruikt zijn (hetgeen ongeveer binnen twee maanden het geval zal zijn). De oude paspoorten zullen geleidelijk worden ingetrokken en door nieuwe worden vervangen. In het regeringsbesluit wordt eveneens bepaald dat voor de oude paspoorten de geldigheidsduur niet meer zal worden verlengd vanaf het ogenblik waarop het nieuwe model in omloop wordt gebracht. Bij de afgifte van het paspoort dient een bedrag te worden betaald. In totaal is dit ongeveer 15,50 USD.

Bovendien zijn de Roemeense autoriteiten voornemens de beveiligingselementen van het nieuwe soort paspoort eveneens te gebruiken bij afgifte van reisdocumenten aan vluchtelingen op basis van het Verdrag van Genève en aan ontheemden op basis van het Verdrag van New York. Volgens de beschikbare cijfers zouden amper 2 000 personen in het bezit zijn van dergelijke reisdocumenten.

1.3.2. *Institutionele versterking en beveiligingsmaatregelen*

Momenteel worden paspoorten verstrekt door middel van een gedecentraliseerd geautomatiseerd systeem op provinciaal niveau (41 centra). Op centraal niveau is de voor de afgifte van paspoorten verantwoordelijke autoriteit het Directoraat Paspoorten van het Ministerie van Binnenlandse zaken. Diplomatieke missies en consulaten mogen enkel "consulaire paspoorten" verstrekken aan Roemeense burgers die wegens verlies, diefstal of omdat hun paspoort verstreken is, dringend een geldig reisdocument nodig hebben. Een dergelijk paspoort wordt pas afgegeven nadat is nagegaan dat de betrokkene een Roemeens onderdaan is en het is enkel geldig om naar Roemenië terug te keren. Het laat de houder niet toe Roemenië te verlaten of in het buitenland te reizen. In geval van diefstal of verlies van het paspoort van een Roemeense burger die in het buitenland verblijft, dient deze persoon dit te melden bij het Roemeense consulaat of de diplomatieke missie in het land waar hij verblijft.

Er wordt nagegaan of de bedragen die worden geïnd voor de afgifte van de paspoorten kloppen met het aantal afgegeven paspoorten. Op die manier wordt op centraal niveau een dubbele controle gegarandeerd van de blanco documenten die door de plaatselijke bureaus worden gebruikt. Bovendien is het programma ter voorkoming en bestrijding van corruptie binnen het Ministerie van Binnenlandse zaken eveneens van toepassing op het Directoraat Paspoorten.

De voorraad blanco paspoorten bevindt zich in de zetel van het Directoraat Paspoorten vanwaar zij via de interne postdienst van het Ministerie van Binnenlandse zaken naar de provincies worden verstuurd. Blanco paspoorten worden per serie in een gegevensbank geregistreerd. Deze gegevensbank bevat tevens informatie over alle in omloop zijnde geldige paspoorten en over verloren of gestolen paspoorten. De gegevensbank is on line beschikbaar bij de algemene inspectie van de Grenspolitie en bij het Ministerie van Buitenlandse zaken. Iedere provincie waar paspoorten worden afgegeven, beschikt over een lokale gegevensbank.

De Roemeense visumvignetten worden vervaardigd op basis van strenge veiligheidsnormen (bv. speciale inkt of lasercomponenten) en voor de opslag zijn speciale veiligheidsmaatregelen genomen. In 2002 zal een nieuw type van visumvignetten worden ingevoerd dat beantwoordt aan de EU-vereisten.

Roemeense burgers hebben een identiteitskaart. Hoewel dit document niet wordt erkend voor reizen in het buitenland kan het in bepaalde omstandigheden voor de nationale autoriteiten van de EU-lidstaten nuttig zijn om bijvoorbeeld het staatsburgerschap van Roemenen die illegaal op het grondgebied van de lidstaten worden aangetroffen, te verifiëren met het oog op een repatriëring. Roemeense identiteitskaarten worden door de met de registratie van persoonsgegevens belaste provinciale bureaus afgegeven op basis van een aanvraagformulier en officiële documenten (bv. een uittreksel uit het geboorteregister) waarin de naam, de burgerlijke staat, het Roemeense staatsburgerschap, het adres en zonodig de militaire status van de aanvrager worden gecertificeerd. Er zijn geen Roemeense blanco identiteitskaarten omdat deze worden vervaardigd volgens een geautomatiseerde techniek, waarbij speciaal flexibel papier en een dunne plastic folie als laminaat worden gebruikt. Behalve de normale identiteitskaarten zijn er ook voorlopige identiteitskaarten die kunnen worden afgegeven voor 1, 3 of 6 maanden of ten hoogste 1 jaar. Zij worden per serie in speciale drukkerijen gedrukt op papier met watermerk en met gebruikmaking van beveiligingselementen en zowel het

serienummer als de diensten die de identiteitskaarten verstrekken, worden geregistreerd.

Bij verlies of diefstal dient de houder van een Roemeens paspoort of identiteitskaart zulks te melden bij het dichtstbijzijnde politiebureau. In het geval van paspoorten wordt de informatie gepubliceerd in het Staatsblad. Bij verlies van een identiteitskaart wordt aan de houder een boete opgelegd alvorens een nieuwe kaart wordt afgegeven.

1.3.3. Verbintenissen

In de tweede helft van 2001 wordt een begin gemaakt met de vervanging van de gangbare paspoorten door de nieuwe paspoorten die voorzien zijn van bijkomende beveiligingselementen.

In 2002 wordt een nieuw soort visumvignet ingevoerd dat beantwoordt aan de EU-vereisten.

1.4. Roemeense wetgeving op het gebied van immigratie en asiel

1.4.1. Wettelijke bepalingen

Op 3 mei 2001 is een nieuwe vreemdelingenwet (nr. 123/2001) in werking getreden waarin de voorwaarden voor binnenkomst en verblijf in Roemenië en de regeling op het gebied van verwijdering worden vastgesteld. Op 9 mei 2001 hechtte de regering haar goedkeuring aan de methodologische normen voor de implementatie van bovengenoemde wet. Deze normen bevatten gedetailleerde bepalingen waarin de procedures worden gespecificeerd voor de toepassing van de wet wat betreft verificatie van documenten, afgifte van visa, toekenning van het verblijfsrecht en verwijdering van vreemdelingen.

Illegale binnenkomst en illegaal verblijf in Roemenië wordt beschouwd als een misdrijf. De verwijdering van vreemdelingen die niet voldoen aan de voorwaarden voor binnenkomst en verblijf (illegale binnenkomst, het verstrijken van het visum en aanwijzingen dat de betrokken persoon een bedreiging vormt voor de nationale veiligheid, de volksgezondheid, de openbare orde, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden) geschiedt op bevel van het Ministerie van Binnenlandse zaken en wordt uitgevoerd door de daaronder ressorterende territoriale organen. Het verwijderingsbevel wordt vermeld op de reisdocumenten van de illegaal in het land verblijvende vluchteling. Daarnaast wordt op de reisdocumenten een speciale stempel aangebracht waarbij de vreemdeling wordt verboden Roemenië binnen te komen gedurende een periode van 6 maanden tot 5 jaar. Wanneer de vreemdeling wordt beschouwd als een bedreiging voor de nationale veiligheid, de openbare orde, de volksgezondheid, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden kan het ministerie de buitenlander als "ongewenst" aanmerken. Buitenlanders kunnen eveneens worden verwijderd wanneer zij een misdaad hebben begaan. In dergelijke gevallen wordt hiertoe besloten door een rechtbank, maar de maatregel geldt niet ten aanzien van landen waar het leven van de betrokkenen in gevaar kan zijn. Totdat de verwijdering kan worden uitgevoerd kunnen illegale immigranten en uitgewezen asielzoekers worden ondergebracht in gesloten instellingen.

De nieuwe wetgeving voorziet tevens in strengere sancties ten aanzien van vervoersondernemingen die vreemdelingen naar Roemenië brengen die niet voldoen aan de voorwaarden inzake reisdocumenten en visa. Voorts moeten deze vervoersondernemingen de kosten dragen voor het terugbrengen van de vreemdelingen naar de plaats waar zij vertrokken zijn of naar een andere plaats waarmee zij instemmen en waar zij ook worden opgenomen. Ook de kosten voor logies en eventuele andere kosten komen ten laste van de vervoerder. Roemenië heeft het Verdrag van Chicago inzake luchtvervoer ondertekend waarin de vervoersonderneming aansprakelijk wordt gesteld voor passagiers die niet over de nodige documenten beschikken.

Onlangs werd wetgeving goedgekeurd waardoor striktere voorwaarden gelden voor het verkrijgen van een arbeidsvergunning in Roemenië. Een voorafgaande voorwaarde is het bezit van een arbeidsvisum (personen die in het bezit zijn van een studentenvisum kunnen niet langer een arbeidsvergunning verkrijgen).

Wat asielzoekers en vluchtelingen betreft, werden door een aantal wijzigingen van de Vluchtelingenwet van 1996 in de Roemeense wetgeving nieuwe concepten op het gebied van asiel ingevoerd om deze in overeenstemming te brengen met het EU-acquis. Deze concepten zijn onder andere "kennelijk ongegronde aanvragen", "veilig derde land", "land van herkomst", "versnelde procedures". De "non-refoulement" wordt in beginsel gegarandeerd en de steun aan asielzoekers is over het algemeen verbeterd. Het Nationaal bureau voor de vluchtelingen is verantwoordelijk voor de behandeling van asielaanvragen en tegen de beslissingen van dit orgaan kan bij de rechtbank beroep worden aangetekend. Voorlopig zijn de wettelijke bepalingen inzake asielzoekers en vluchtelingen reeds van toepassing op basis van een regeringsbesluit. De wettelijke procedures voor de definitieve goedkeuring door het Parlement zijn nog steeds hangende.

1.4.2. Praktijken van de bij de procedures betrokken instellingen

In het kader van het Regionaal centrum voor de bestrijding van grensoverschrijdende misdaad is een task force opgericht die zich bezighoudt met de bestrijding van de illegale mensenhandel. Roemenië heeft tevens het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit en de daarbij gevoegde protocollen ondertekend.

Op 12 december 2000 heeft de President van Roemenië zijn goedkeuring gehecht aan een memorandum betreffende de voorbereiding en het begin van de onderhandelingen voor de sluiting van een samenwerkingsovereenkomst tussen Roemenië en Europol. Daarin wordt het onderhandelingsmandaat vastgesteld alsmede de criteria die van toepassing zijn om de door Europol aan de kandidaat-lidstaten toegestuurde vragenlijst in te vullen zodat een begin kan worden gemaakt met de samenwerking. Na de sluiting van de overeenkomst begint Roemenië met de uitwisseling van verbindingsfunctionarissen met Europol.

Op 15 februari 2001 hebben de algemene inspectie van de Grenspolitie en het Nationaal bureau voor de vluchtelingen een protocol gesloten betreffende gezamenlijke controles bij het uitstappen van de passagiers waarbij bijzonder strenge controlemaatregelen gelden ten aanzien van personen uit landen met een hoog migratiepotentieel. Illegale reizigers worden onmiddellijk opnieuw op het vliegtuig gezet en worden teruggebracht naar de staat vanwaar zij komen, terwijl personen die

verzoeken om de status van vluchteling bijstand krijgen van het Nationaal bureau voor de vluchtelingen. In dit verband dient erop te worden gewezen dat vertegenwoordigers van het UNHCR in Roemenië en NGO's, die actief zijn op het gebied van asielzoekers en vluchtelingen, steeds meer hun bezorgdheid uiten over de strengere grenscontroles en de snelle afhandeling van de verwijderingsprocedures die volgens hen het asielrecht aantasten.

Naar aanleiding van de nieuwe wetgeving werden maatregelen ontwikkeld om voor de opvang van alle asielzoekers minimumnormen te garanderen gedurende de gehele procedure. Erkende vluchtelingen hebben gedurende negen maand recht of financiële bijstand van de overheid. Bijkomende bijstand wordt verstrekt voor bijzondere categorieën vluchtelingen zoals niet-vergezelde minderjarigen, bejaarden en alleenstaande vrouwen met kinderen. De vluchtelingen hebben eigenlijk dezelfde rechten als de Roemeense burgers, met inbegrip van het recht op arbeid. Een nationaal programma dat samen met het UNHCR en de NGO's wordt beheerd, is erop gericht de sociale integratie van erkende vluchtelingen te vergemakkelijken door talencursussen, beroepsopleiding en sociale adviesverlening. De Roemeense autoriteiten hebben zich ertoe verbonden nog meer samen te werken met de NGO's, d.w.z. door aan de asielzoekers advies te verstrekken over hun rechten en verplichtingen en door hen financiële bijstand te verlenen gedurende de behandeling van hun aanvraag.

Het Nationaal bureau voor de vluchtelingen beschikt in Boekarest over een modern asielcentrum met een capaciteit van 250 plaatsen. In Boekarest zal tegen eind 2001 een ander asielcentrum (met 500 plaatsen) worden opgericht dat speciaal bestemd is voor niet-vergezelde minderjarigen, alleenstaande vrouwen en vrouwen met kinderen. Er zijn ook plannen voor twee andere opvangcentra in het oostelijk en westelijk deel van Roemenië.

1.4.3. *Statistieken en algemene tendensen*

In 1998 werden 2 830 vreemdelingen uitgewezen omdat de voorwaarden inzake binnenkomst en verblijf in Roemenië niet in acht waren genomen. Dit aantal steeg in 1999 tot 3 431, maar was in 2000 gedaald tot 2 498. In de periode januari-mei 2001 werden 465 vreemdelingen uitgewezen, hetgeen zou kunnen wijzen op een verdere daling van het aantal uitwijzingen voor het gehele jaar 2001.

Statistieken inzake vreemdelingen aan wie het recht om het Roemeens grondgebied binnen te komen of te verlaten werd ontzegd, worden verstrekt *supra*, § 1.1.3.

Volgens de Roemeense autoriteiten is het aantal asielzoekers in Roemenië gedaald van 1 667 in 1999 tot 1 366 in 2000. Toch werden in de periode januari-mei 2001 706 asielaanvragen ingediend, hetgeen zou kunnen wijzen op een opgaande tendens voor het jaar 2001. Asielzoekers in Roemenië komen hoofdzakelijk uit Afghanistan, Bangladesh, India, Iran, Irak en Pakistan. De meeste asielzoekers (95%) dienen onmiddellijk bij binnenkomst in het land een asielverzoek in. Slechts een klein aantal verzoeken wordt ingediend op de luchthaven Otopeni of door vreemdelingen die worden betrapt op het illegaal binnenkomen van het land.

1.4.4. *Verbintenis*

Een regeringsbesluit inzake de integratie van vluchtelingen zal vóór eind 2001 worden goedgekeurd en vervolgens worden uitgevoerd.

2. ILLEGALE EMIGRATIE VAN ROEMEENSE ONDERDANEN NAAR DE LIDSTATEN

2.1. Door de Roemeense autoriteiten uitgevoerde grenscontroles op Roemeense burgers die het land verlaten

2.1.1. Wettelijke bepalingen

Roemenen die worden betrapt wanneer zij proberen illegaal naar de lidstaten van de EU te emigreren of die worden gerepatriëerd in het kader van terugname-overeenkomsten kan uit hoofde van regeringsbesluit nr. 65/1997, als gewijzigd bij wet nr. 216/1998, het recht worden ontzegd om gedurende een periode van 3 tot 12 maanden gebruik te maken van hun paspoort. Zij kunnen hiertegen binnen een termijn van 30 dagen bij een hogere autoriteit en daarna bij een administratieve rechtbank beroep aantekenen. Het directoraat-generaal van de Grenspolitie beslist over de tijdelijke opschorting van Roemeense paspoorten. Deze maatregel wordt automatisch toegepast bij repatriëring van Roemeense burgers die uit een ander land worden uitgewezen. Dit geldt eveneens voor Roemenen die in het buitenland overtredingen hebben begaan of op een andere manier inbreuken hebben gepleegd en de Roemeense autoriteiten hiervan in kennis zijn gesteld. Er bestaat een zwarte lijst van Roemeense burgers die om gerechtelijke redenen hun land niet mogen verlaten. Het binnenkomen of verlaten van het land door frauduleuze grensoverschrijding wordt beschouwd als een inbreuk en kan worden bestraft met 3 maanden tot 2 jaar vrijheidsstraf. Voor Roemeense en buitenlandse onderdanen gelden dezelfde straffen. Wie andere personen illegaal over de grens brengt, hiertoe aanwijzingen geeft of zelf dergelijke activiteiten organiseert kan worden bestraft met een vrijheidsstraf van 1 tot 5 jaar.

De grenspolitie is hoe dan ook bevoegd om te controleren of Roemeense burgers die het land verlaten, beschikken over een visum, reisvergunning, ziektekostenverzekering en de financiële middelen die door het land van bestemming worden vereist. Naargelang van de evaluatie van het migratierisico door de Roemeense grensautoriteiten kan het paspoort van personen die worden tegengehouden omdat ze niet voldoen aan de door het land van bestemming vastgestelde voorwaarden voor binnenkomst, tijdelijk worden ingetrokken.

2.1.2. Institutionele versterking, technische uitrusting en investeringsprogramma's

De Roemeense autoriteiten hebben maatregelen genomen ter versterking van de controle van reisdocumenten van personen die naar de lidstaten van de EU reizen zoals extra controles aan de grensposten in luchthavens en de organisatie van gespecialiseerde opleidingscursussen voor het personeel dat belast is met de controle van reisdocumenten en de bestrijding van grensoverschrijdende misdaad (*supra*, § 1.1.2).

Overeenkomstig de van kracht zijnde terugname-overeenkomsten (bijlage I) aanvaarden de Roemeense autoriteiten de repatriëring van hun onderdanen wanneer

wordt vastgesteld dat zij illegaal in de lidstaten van de EU verblijven en kan worden bewezen of kan worden aangenomen dat zij Roemeense onderdanen zijn. Dit kan worden aangetoond aan de hand van door de Roemeense autoriteiten afgegeven rijbewijzen, arbeidsvergunningen of verklaringen van getuigen op voorwaarde dat de betrokkene de Roemeense taal machtig is. In geval van twijfel kan de identiteit van de betrokkene worden geverifieerd in de gegevensbank van het Directoraat Paspoorten van het Ministerie van Binnenlandse zaken.

2.1.3. Statistieken en algemene tendensen

Vanaf 1998 tot februari 2001 werd het recht om van een Roemeens paspoort gebruik te maken, opgeschort voor 59 602 Roemenen die waren teruggestuurd in het kader van terugname-overeenkomsten.

Tussen 1998 en 2000 werd 27 409 Roemeense burgers verboden Roemenië te verlaten. Het ging om verschillende categorieën personen: personen tegen wie een strafrechtelijk onderzoek gaande was, tegen wie een strafproces aanhangig was of die wegens andere misdrijven werden gezocht, personen die gebruik maakten van valse paspoorten, personen die zich schuilhielden in vervoermiddelen of die zich schuldig hadden gemaakt aan onregelmatigheden in reisdocumenten.

Volgens Roemeense bronnen werden in 1998 19 714 Roemeense onderdanen (10 747 vanuit de lidstaten) naar Roemenië gerepatriëerd, 23 036 in 1999 (10 312 vanuit de lidstaten) en 21 411 in 2000 (9 003 vanuit de lidstaten).

2.1.4. Verbintenissen

Teneinde de illegale immigratie van Roemeense onderdanen naar de EU-landen te bestrijden zijn de Roemeense autoriteiten voornemens strengere straffen (bv. een langere opschorting van het paspoort) op te leggen aan onderdanen die illegaal emigreren naar de EU-lidstaten en worden teruggestuurd in het kader van terugname-overeenkomsten. De bestrijding van illegale emigratie uit Roemenië is ook een van de redenen waarom een nieuw soort paspoort werd ingevoerd dat voldoet aan de EU-normen..

De Roemeense regering heeft zich ertoe verbonden strengere controles uit te oefenen op potentiële migratiegerelateerde activiteiten zoals grensoverschrijdend toerisme, adoptie en vage commerciële activiteiten (bv. "artistieke impresario's"). Tijdens de onderzoeken zal ook in de media informatie worden verstrekt over visa en soortgelijke diensten teneinde de activiteiten op te sporen van criminele organisaties die bij mensenhandel en –smokkel betrokken zijn.

2.2. Wetgeving en andere regels inzake Roemeens staatsburgerschap en staatlozen

2.2.1. Toekenning van het Roemeense staatsburgerschap

Enkel personen die in het bezit zijn van het Roemeense staatsburgerschap kunnen houder zijn van een Roemeens paspoort.

Vreemdelingen kunnen het Roemeense staatsburgerschap aanvragen onder specifieke voorwaarden die onlangs verscherpt werden. De minimum verblijfsperiode in het land en de wachtperiode die geldt alvorens vreemdelingen het staatsburgerschap kunnen aanvragen werd, naargelang van de gezinssituatie van de betrokkene,

verlengd van 5 en 3 jaar tot 7 en 5 jaar. Er worden nog andere eisen gesteld zoals voldoende kennis van de Roemeense taal, Roemeense cultuur en samenleving en de nodige kennis van de Roemeense grondwet om de sociale integratie te garanderen.

Wet nr. 21/91 inzake staatsburgerschap voorziet in speciale gevallen waarin het voor voormalige Roemeense burgers mogelijk is opnieuw het Roemeense staatsburgerschap te verwerven. De op 15 juli 1998 goedgekeurde Wet nr. 150 ter ondersteuning van Roemeense gemeenschappen in het buitenland kent geen voorrechten zoals het recht op het verwerven van een Roemeens paspoort toe aan voormalige Roemeense burgers die in de Republiek Moldavië of elders in het buitenland verblijven.

Roemenië heeft reeds het Europees Verdrag inzake nationaliteit⁴ ondertekend, maar nog niet geratificeerd. Toch heeft volgens de Roemeense autoriteiten de in 1999 aangenomen wet inzake het staatsburgerschap nagenoeg alle bepalingen van dat verdrag overgenomen.

Overeenkomstig de nieuwe definitie van het Roemeense staatsburgerschap bestaat er geen mogelijkheid meer om het Roemeense staatsburgerschap door repatriëring te verwerven. In het verleden hebben sommige, naar Roemenië gerepatriëerde voormalige Roemeense burgers het staatsburgerschap dat zij hadden verloren, automatisch opnieuw verworven. Deze bepaling zou zowel voor de Roemeense autoriteiten, de betrokken burgers als de lidstaten voor enige verwarring en misverstanden hebben gezorgd. Deze personengroep valt thans onder de normale procedure waarbij het staatsburgerschap wordt toegekend op basis van een verzoek.

Vanaf 14 december 1999 tot en met 31 mei 2001 werd het Roemeense burgerschap toegekend aan 363 vreemdelingen en 19 staatlozen. In dezelfde periode werd het Roemeense staatsburgerschap toegekend aan 161 voormalige Roemenen en waarvan 108 een tweede staatsburgerschap hadden en 53 staatloos waren.

2.2.2. *Afstand doen van het Roemeense staatsburgerschap en staatlozen*

Overeenkomstig vroegere wetgeving en praktijken konden Roemeense burgers afstand doen van het Roemeense staatsburgerschap zonder te moeten bewijzen dat hen een ander staatsburgerschap was toegekend waardoor het aantal staatlozen toenam. In de thans van kracht zijnde wetgeving wordt bepaald dat het Roemeense staatsburgerschap enkel wordt toegekend wanneer aan de betrokkene een ander staatsburgerschap is toegekend of wanneer hij hierom heeft verzocht. In het laatste geval moet van officiële zijde worden bevestigd dat het staatsburgerschap zal worden toegekend. Deze procedure geldt niet voor minderjarigen die hun Roemeens staatsburgerschap niet kunnen opgeven. Er dient te worden op gewezen dat Roemenië op 6 november 1997 het Europees Verdrag inzake nationaliteit heeft ondertekend waarin beperkingen op en voorwaarden voor het opgeven van het staatsburgerschap duidelijk zijn vastgesteld, maar dit verdrag is nog niet geratificeerd. Meervoudige nationaliteit wordt uit hoofde van de Roemeense wetgeving niet toegestaan.

⁴ Raad van Europa, 6 november 1997.

In februari 1999 is een bilaterale overeenkomst tussen Roemenië en Duitsland inzake de terugname van staatlozen in werking getreden. De regeringen van Roemenië en Duitsland behandelen deze kwestie op een bilaterale basis en overeenkomstig de internationale normen en Europese praktijken.

2.2.3. *Verbintenissen*

Roemenië verbindt zich ertoe zijn onderdanen niet toe te staan hun nationaliteit op te geven behalve wanneer zij reeds een andere nationaliteit hebben of wanneer zij van buitenlandse autoriteiten de officiële garantie hebben gekregen dat hen een ander staatsburgerschap zal worden toegekend. Op die manier kan worden vermeden dat het aantal staatlozen toeneemt.

2.3. **Economische en sociale dimensie**

De Roemeense regering is zich ervan bewust dat de economische en sociale omstandigheden de Roemeense burgers ertoe aanzetten werk te zoeken in de lidstaten van de EU. Om de levensomstandigheden in Roemenië te verbeteren heeft de regering dan ook besloten prioriteit te geven aan de bestrijding van armoede en werkloosheid. Er werd gekozen voor een tweeledige aanpak die gericht is op:

- onderontwikkelde gebieden door middel van programma's inzake regionale ontwikkeling;
- specifieke, door armoede en werkloosheid getroffen sociale categorieën.

De Roemeense autoriteiten willen de werkgelegenheid bij de actieve bevolking bevorderen door het privatiseringsproces te bespoedigen en door op jonge werknemers en vrouwen afgestemde omscholingsprogramma's ten uitvoer te leggen.

In deze context worden speciale inspanningen geleverd ten aanzien van de Roma bevolking. De Roemeense regering heeft in mei 2001 een strategie inzake de Roma goedgekeurd waarbij de Europese Commissie aanzienlijke steun heeft verleend. Verwacht wordt dat de tenuitvoerlegging van deze strategie de algemene situatie van deze gemeenschap zal verbeteren en dat de migratiedruk hierdoor zal worden verminderd. Het Interministerieel comité voor minderheden verzekert in dit verband de samenwerking en coördinatie tussen de verschillende instellingen zodat aangelegenheden zoals gezondheid, onderwijs, arbeidsmarkt en rechten van kinderen gezamenlijk kunnen worden aangepakt. De Roemeense regering is ook vastbesloten het institutionele en het wettelijke kader te verbeteren zodat de rechten van de Roma bevolking, zoals vastgesteld in de nationale en internationale wetgeving, beter kunnen worden geëerbiedigd.

3. **REPATRIËRING VAN ONDERDANEN VAN DERDE LANDEN EN VAN ROEMEENSE ONDERDANEN DIE ILLEGAAL IN DE LIDSTATEN VERBLIJVEN**

3.1. **Door Roemenië gesloten terugname-overeenkomsten (zie lijst in bijlage 1)**

Op 3 mei 2001 heeft de Roemeense regering een memorandum goedgekeurd over de goedkeuring van onderhandelingen over terugname-overeenkomsten inzake de eigen burgers en vreemdelingen met een aantal lidstaten van de Europese Unie, met enkele

kandidaat-landen voor toetreding tot de Europese Unie alsmede met staten met een sterke tendens tot migratie. Een hiertoe opgestelde kaderovereenkomst wordt zo goed mogelijk afgestemd op de aanbeveling van de Raad van 30 november 1994 betreffende een standaardmodel voor een bilaterale overnameovereenkomst tussen een lidstaat en een derde land⁵.

3.1.1. Overeenkomsten met de lidstaten

Roemenië heeft met 13 lidstaten, behalve het Verenigd Koninkrijk en Portugal, terugname-overeenkomsten gesloten. De onderhandelingen met deze twee lidstaten zijn echter wel begonnen. Met Oostenrijk wordt onderhandeld over een nieuwe overeenkomst om het vorige, in 1990 ondertekende protocol inzake terugname te vervangen. De onlangs (april 2001) met Zweden gesloten overeenkomst moet nog worden geratificeerd. Alle nieuwe terugname-overeenkomsten met lidstaten van de EU of kandidaat-lidstaten waarover nog wordt onderhandeld of die moeten worden geactualiseerd, hebben zowel op onderdanen van de overeenkomstsluitende partijen als op onderdanen van derde landen betrekking.

De duur van de terugnameprocedure voor Roemeense burgers die op het grondgebied van een staat waarmee een terugname-overeenkomst is gesloten, in illegale situatie worden aangetroffen, hangt af van de situatie van de betrokkenen:

- indien zij in het bezit zijn van identiteitsdocumenten waaruit hun Roemeens staatsburgerschap blijkt, worden zij zonder enige andere formaliteit toegelaten;
- indien zij niet beschikken over identiteitsdocumenten (bv. omdat zij deze vernietigd hebben) aan de hand waarvan kan worden bewezen dat zij Roemeense burgers zijn, gaan de Roemeense autoriteiten, na kennisgeving van de verzoekende staat binnen de twee tot drie dagen na of de betrokkenen Roemeense burgers of van Roemeense herkomst zijn en laten hen toe na verificatie;
- indien de betrokkenen buitenlandse burgers zijn en de autoriteiten van de verzoekende staat bewijzen dat zij op doorreis waren op het Roemeense grondgebied, worden zij zonder verdere formaliteiten toegelaten.

3.1.2. Overeenkomsten met derde landen

Roemenië heeft ook terugname-overeenkomsten gesloten met verschillende niet-EU-landen: Hongarije, Polen, Slowakije, Tsjechische Republiek, Slovenië, Zwitserland, Bulgarije en India. De overeenkomsten met Kroatië en Slovenië zijn reeds ondertekend en het ratificatieproces is momenteel aan de gang. Er zijn onderhandelingen begonnen over terugname-overeenkomsten met Egypte, Oekraïne, FYROM, Moldavië, Litouwen, Rusland, China, Bangladesh, Sri Lanka en Libanon. Onderhandelingen over terugname-overeenkomsten met Albanië, Afghanistan, Pakistan en Israël worden in overweging genomen. Alle nieuwe terugname-overeenkomsten met derde landen die een sterke tendens tot migratie vertonen, waarover wordt onderhandeld of die worden geactualiseerd, hebben zowel op onderdanen van de overeenkomstsluitende partijen als op onderdanen van derde landen betrekking.

⁵ PB C 274 van 19.9.1996, blz. 20.

3.2. Oprichting van een netwerk van verbindingsfunctionarissen

In december 2000 werd het rechtskader vastgesteld en goedgekeurd voor de definitie van met specifieke taken op gebied van de internationale samenwerking belaste "attachés voor binnenlandse zaken/verbindingsfunctionarissen van de politie". Uit hoofde van een regeringsbesluit kunnen politieambtenaren die ressorteren onder het Ministerie van Binnenlandse zaken, worden aangesteld bij ambassades en diplomatieke missies onder het gezag van de ambassadeur. Hun status is vergelijkbaar met die van militaire attachés. Ook bij de Vertegenwoordiging van Roemenië bij de Europese Unie is een attaché voor binnenlandse zaken aangesteld. Dankzij de financiële steun van de betrokken staten heeft Roemenië voor een beperkte periode (1 tot 3 maanden) ook verbindingsfunctionarissen aangewezen in Duitsland, de Tsjechische Republiek, Slowakije en Ierland. Naargelang van de beschikbare financiële middelen zal Roemenië ook in andere lidstaten verbindingsfunctionarissen voor justitie en binnenlandse zaken aanwijzen met name de landen van bestemming van illegale immigranten die Roemenië passeren. Voorts zijn door een aantal lidstaten van de EU (België, Denemarken, Spanje, Duitsland, Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk) en door bepaalde derde landen (Australië, Israël, Rusland, VS en Oekraïne) verbindingsfunctionarissen voor Roemenië aangewezen die al of niet ingezetenen kunnen zijn. De Roemeense verbindingsfunctionarissen worden bij voorrang naar de EU-lidstaten en naar derde landen met een hoog migratiepotentieel gestuurd.

3.3. Samenwerking met luchtvaartmaatschappijen

Tussen de Roemeense grenspolitie en de luchtvaartmaatschappij TAROM werd een overeenkomst gesloten voor de vrijwillige repatriëring van Roemeense burgers naar Roemenië. Een andere overeenkomst heeft betrekking op de repatriëring van onderdanen van derde landen die uit Roemenië worden uitgewezen. Als lid van IATA neemt TAROM deel aan de werkzaamheden van het internationaal netwerk en de werkgroepen die dergelijke aangelegenheden behandelen.

3.4. Verbintenissen

De Roemeense autoriteiten verbinden zich ertoe om , overeenkomstig de thans van kracht zijnde terugname-overeenkomsten, illegalen van Roemeense herkomst, met inbegrip van staatlozen, terug te nemen en de terugname-overeenkomsten met de lidstaten van de EU uit te breiden en te verlengen.

Voor gerepatriëerde Roemeense onderdanen worden programma's inzake sociale reïntegratie ontwikkeld die ook gericht zijn op vrouwen en kinderen die het slachtoffer van mensenhandel zijn geweest.

Roemenië aanvaardt dat onderdanen van derde landen die illegaal de lidstaten van de EU of de kandidaat-lidstaten via Roemenië zijn binnengekomen, naar Roemenië worden gerepatriëerd op basis van de thans van kracht zijnde terugname-overeenkomsten en van die welke nog moeten worden gesloten (Portugal, Verenigd Koninkrijk en de verlenging van de overeenkomst met Oostenrijk). Roemenië ontwikkelt momenteel zijn capaciteit om illegale migranten uit derde landen op te nemen, onder andere door de oprichting van hiervoor bestemde centra.

4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1. Vooruitgang op het gebied van de wetgeving

De Roemeense regering heeft een ambitieus plan opgezet voor de goedkeuring van wetgeving die relevant is voor het visumbeleid. Sedert de indiening van het tussentijds verslag bij de Raad is op 3 mei 2001 een nieuwe vreemdelingenwet in werking getreden en de regering heeft op 9 mei 2001 methodologische normen goedgekeurd voor de implementatie van deze nieuwe wet. Op 19 april 2001 werd een regeringsbesluit goedgekeurd betreffende de vervanging van de huidige paspoorten door een nieuw soort paspoort dat voorzien is van beveiligingselementen. Op 3 mei 2001 keurde de regering een kaderovereenkomst inzake terugname goed.

Voorts bevinden belangrijke onderdelen van de wetgeving zich in de laatste fase van de goedkeuringsprocedure. Het spoedbesluit inzake de Roemeense grenspolitie en het spoedbesluit inzake de organisatie en de werking van de grenspolitie zullen tegen 30 juni van dit jaar zijn goedgekeurd. Tegelijkertijd zal de regering maatregelen goedkeuren voor de tenuitvoerlegging van deze besluiten. Een wetsontwerp inzake gegevensbescherming en een wet betreffende de ratificering van het Verdrag van de Raad van Europa tot bescherming van personen terzake van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens zijn aan het Parlement voorgelegd. In augustus 2000 werden door middel van een spoedbesluit een aantal wijzigingen in de Vluchtelingenwet van 1996 goedgekeurd. Hierdoor werd de wetgeving in aanzienlijke mate verbeterd hoewel de wettelijke procedures voor de definitieve goedkeuring door het Parlement nog steeds hangende zijn.

De Roemeense wetgeving voorziet in een lijst van landen waarvan de burgers een visum nodig hebben om Roemenië binnen te komen: deze landen zijn dezelfde als die van de huidige EU-lijst, met uitzondering van zeven landen (Rusland, Oekraïne, Moldavië, Bosnië en Herzegovina, de Federale Republiek Joegoslavië, FYROM en Turkije). Met twee landen, Rusland en Oekraïne, worden onderhandelingen gevoerd om de visumplicht voor hun onderdanen tegen 2001 in te voeren. Indien binnen deze termijn geen bilaterale overeenkomst kan worden gesloten zal Roemenië de visumplicht eenzijdig invoeren. Voor de andere betrokken landen zullen de Roemeense autoriteiten bij de invoering van de visumplicht rekening houden met de ontwikkeling van de betrekkingen tussen de EU en deze landen.

4.2. Instellingen en operationele capaciteit

Momenteel wordt de Roemeense grenspolitie gereorganiseerd en gemoderniseerd. De organisatiestructuur werd vereenvoudigd naar het model van de grenspolitie in de lidstaten. De vervanging van dienstplichtigen door vast aangestelde politieagenten verloopt volgens plan, maar onlangs werden enkele wijzigingen aangebracht om het proces te bespoedigen. De opleidingsmethoden voor de grenspolitie worden gewijzigd en aangepast aan de nieuwe organisatie en er werd een begin gemaakt met de hervorming van de opleidingscentra voor verschillende categorieën van de grenspolitie. Er werd een interinstitutionele en grensoverschrijdende samenwerking ingevoerd die verder zal worden ontwikkeld overeenkomstig welbepaalde plannen. Hoewel in Roemenië corruptie een veel voorkomend en diepgeworteld verschijnsel is, lijken de acties die werden ondernomen om corruptie binnen de grenspolitie te bestrijden, toch reeds enige resultaten te hebben opgeleverd.

De regering heeft aanzienlijk geïnvesteerd in uitrusting voor de grenspolitie. Uit de nationale begroting voor 2001 is 130 miljoen EUR uitgetrokken voor grensbescherming en bestrijding van illegale immigratie. Dankzij middelen die in het kader van de Phare-grensprogramma's ter beschikking worden gesteld voor uitrusting, zal in de nabije toekomst de operationele capaciteit van de grenspolitie worden verbeterd aan de noordoostelijke grens die het meest is blootgesteld aan georganiseerde illegale immigratie uit derde landen.

Recente statistische cijfers wijzen erop dat de operationele capaciteit van de grenspolitie toeneemt. Uit de cijfers van het eerste kwartaal van 2001 blijkt een steeds toenemende doeltreffendheid. Zo lag bijvoorbeeld het aantal personen dat aan de groene grenzen in het eerste kwartaal van 2001 werd tegengehouden, nagenoeg vijfmaal hoger dan in het eerste kwartaal van 2000 het geval was.

De behandeling van de visumaanvragen werd verbeterd door het gebruik van een nieuw aanvraagformulier en de oprichting van het nationaal visumcentrum bij het Ministerie van Buitenlandse zaken. Er werd naar het model van de beste praktijken in de lidstaten een online-systeem opgezet. Verwacht wordt dat de eerste versie in de tweede helft van 2001 zal worden toegepast.

Bij de afgifte van de Roemeense paspoorten en identiteitskaarten worden methoden toegepast die voldoen aan adequate veiligheidsnormen.

4.3. Verbintenissen

De verbintenissen die de Roemeense regering voor de nabije toekomst heeft aangegaan, worden opgesomd in de verschillende delen van dit verslag. De uitvoering van de belangrijkste acties die de regering heeft aangegeven in het document dat op 12 januari 2001 bij de Commissie werd ingediend, verloopt over het algemeen zoals gepland. De regering heeft de sterke politieke wil om op het gebied van het visumbeleid, een van de belangrijkste politieke thema's van Roemenië, positieve resultaten te verkrijgen. De regering staat eveneens onder zware druk vanwege de Roemeense bevolking die de visumplicht, met name omdat deze in Bulgarije is afgeschaft, als discriminerend en vernederend beschouwt en die hoopt op een snelle en positieve beslissing. Er zijn dus goede redenen om aan te nemen dat de regering de hoogste prioriteit zal geven aan de inachtneming van deze verbintenissen die niet kunnen worden beschouwd als onrealistisch of al te optimistisch. Talrijke maatregelen moeten echter tegen eind juni 2001 worden uitgevoerd en het risico bestaat dat in sommige gevallen enige vertraging optreedt. Afgezien daarvan kan worden verwacht dat de verbintenissen volgens plan zullen worden ten uitvoer gelegd.

4.4. Conclusie

Roemenië heeft ontegenzeggbare vooruitgang geboekt wat grenscontroles en visumbeleid betreft en heeft op deze gebieden belangrijke verbintenissen aangegaan. Deze maatregelen zullen van invloed zijn op de illegale immigratie uit derde landen. De Roemeense regering heeft adequate verbintenissen aangegaan om de illegale emigratie van Roemeense onderdanen te beteugelen. Het gevaar is echter dat de afschaffing van de visumplicht steeds meer Roemeense burgers ertoe zal aanzetten van deze nieuwe mogelijkheden gebruik te maken. Dit zal hoogstwaarschijnlijk het

geval zijn bij jonge studenten, onderzoekers, zakenlui en personen die betere levensomstandigheden wensen.

Toch kan worden verwacht dat door de afschaffing van de visumplicht in Roemenië het aantal illegalen uit Roemenië in de lidstaten zal toenemen. De duidelijke verbintenis van de Roemeense regering om de repatriëring te vergemakkelijken compenseert het feit dat het aantal illegale immigranten kan toenemen. Hoe dan ook biedt het EG-Verdrag de mogelijkheid om maatregelen te nemen bij een plotselinge toestroom van onderdanen uit derde landen.

De vrijstelling van de visumplicht heeft, wat het democratiseringsproces in het algemeen betreft, een aantal potentiële voordelen. Deze vrijstelling zal immers de ondersteuning van het toetredingsproces door de Roemeense publieke opinie in de hand werken, terwijl een tegengestelde beslissing het gevoel van marginalisering zou vergroten en de ontwikkeling van niet-democratische politieke bewegingen zou aanmoedigen. Een positieve democratische en economische ontwikkeling zal worden bevorderd door vereenvoudigde internationale uitwisselings- en reismogelijkheden voor studenten, onderzoekers en zakenlui. Het verdere succes van het hervormingsproces in Roemenië hangt af van een nieuwe generatie van verantwoordelijke burgers die ervaring hebben opgedaan op internationaal gebied. De conclusie van de Commissie is dat deze voordelen een compensatie vormen voor de mogelijke toename van illegale Roemenen in de lidstaten.

De Commissie beveelt dan ook aan dat de vrijstelling van de visumplicht voor Roemeense burgers per 1 januari 2002 van kracht wordt en dat de Raad vóór het eind van het jaar in die zin een beslissing neemt. Dit houdt in dat de Roemeense autoriteiten een aantal verbintenissen in verband met de in het onderhavige verslag vermelde aangelegenheden in acht neemt.

De Roemeense autoriteiten hebben ook toegezegd dat zij, indien de visumplicht wordt opgeheven, hun burgers zullen informeren over de voorschriften die bij binnenkomst op het grondgebied van de lidstaten gelden voor hun onderdanen die vrijgesteld zijn van de visumplicht.

BIJLAGE I: TERUGNAME-OVEREENKOMSTEN

Thans van kracht zijnde overeenkomsten	Ondertekende, maar nog niet geratificeerde overeenkomsten	Nog niet ondertekende overeenkomsten	Overeenkomsten waarover onderhandeld wordt	Overeenkomsten waarover de onderhandelingen in 2001 zullen beginnen
- Oostenrijk (1990)*	- Kroatië	- Hongarije**	- Oostenrijk**	- Afghanistan
- Polen (1993)	- Slovenië**		- Bangladesh	- Albanië
- Tsjechische Republiek (1994)	- Zweden**		- China	- Algerije
- Frankrijk (1994)			- Egypte	- Kameroen
- Griekenland (1994)			- FYROM	- Kongo
- Hongarije (1994)			- Litouwen	- Gambia
- Slowakije (1994)			- Libanon	- Ghana
- Zweden (1994)			- Moldavië	- Iran
- Benelux (1995)			- Portugal	- Israël
- Slovenië (1995)			- Rusland	- Jordanië
- Zwitserland (1996)			- Sri Lanka	- Marokko
- Italië (1997)			- Oekraïne	- Nigeria
- Spanje (1997)			- Verenigd Koninkrijk	- Pakistan
- Duitsland (1998)				- Soedan
- Denemarken (2000)				- Tunesië
- Bulgarije (2001)				- Turkije
- Finland (2001)				- Joegoslavië
- Indië (2001)				
- Ierland (2001)				

* Door de ministers van Binnenlandse zaken ondertekend protocol.

**Herziene overeenkomsten.